

ОСНОВНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТА ПАСИВАМИ БАНКІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

На сучасному етапі посиленого впливу євроінтеграційних та глобалізаційних процесів в умовах постійного дефіциту фінансових ресурсів, досить актуального значення набувають питання стосовно формування оптимальної структури та обсягів активів та пасивів банків та вибору стратегії якісного управління ними в сфері забезпечення паралельного росту як ефективності, так і фінансової надійності. Процес управління активами та пасивами банківських установ, є головним елементом, який поєднує узгодження управлінських рішень й досягнення оптимальних пропорцій між обсягами та видами активних та пасивних операцій з метою оптимізації співвідношення між прибутковістю й рівнем банківських ризиків, що виникають в процесі управління.

Враховуючи масштаби та швидкість розповсюдження кризових ситуацій у фінансовому секторі країни, особливо важливим постає необхідність у зміцненні якості управління активами та пасивами банків, що впливає й підвищує рівень фінансової надійності банківської системи України по відношенню до зовнішніх та внутрішніх чинників. Координування управлінських рішень щодо активів та пасивів будь-якого банку для досягнення найкращих результатів, максимально контролювати обсяги, структуру, доходи та витрати, як за активними так і за пасивними операціями, являється одним із пріоритетних напрямків управління сучасного банку. Функціонування вітчизняної банківської системи відбувається під впливом як внутрішніх так і зовнішніх чинників, тому збереження її стабільності повинно супроводжуватись: забезпеченням довгострокової ефективності банківської діяльності, поверненням довіри клієнтів до банківських установ, вдосконаленням банківського нагляду та регулювання згідно із світовими стандартами, забезпеченням якісного та ефективного управління активами та пасивами, як окремих банків, так і всієї банківської системи України [1].

Процес управління активами та пасивами банківських установ повинен здійснюватись на основі стратегії, яка направлена на досягнення пріоритетних завдань розвитку банку, його внутрішні можливості та прогнози розвитку фінансових ринків та загальноекономічної ситуації. Висококонкурентні умови розвитку фінансового сектору країни створюють умови за яких, основним макроекономічним завданням виступає забезпечення стабільності національної банківської системи-як найголовнішого елемента відтворювальної структури економіки, яка організовує рух і перерозподіл ресурсів суспільства, забезпечує проходження грошових розрахунків та платежів господарюючих суб'єктів.

В період зростання кризових явищ в економіці однією із основних функцій банківської системи та кожного банку є фінансове посередництво між різними суб'єктами господарювання, які мають нестачу та надлишок грошових коштів. Це посередництво призводить до того, що трансформація заощаджень в інвестиції змінює співвідношення строків та сум залучених й розміщених коштів та негативно позначається на ліквідності банківських установ[2]. Підтримка ліквідності банківських установ є обов'язковою умовою їх самозбереження та виживання на висококонкурентному ринку фінансових послуг, без якої вони не зможуть виконувати своїх основних функцій та ефективно функціонувати. Забезпечення належного та оптимального рівня ліквідності виступає однією із основних стратегічних цілей процесу управління активами та пасивами банківських установ

Ведення банківського бізнесу в сучасних умовах характеризується низкою фінансово-економічних проблем, які зумовлені нерозвиненою інституціональною структурою банківського сектору, недостатнім рівнем капіталізації, значним обсягом кредитної заборгованості, збитковою діяльністю, тому досить актуальним питанням на сьогодні

виступає удосконалення й використання різноманітних методик управління активами та пасивами банківських установ для досягнення стратегічних цілей [3]. Ефективність та оптимізація процесів управління активами та пасивами банків залежить від правильності прийняття управлінських рішень та сформованого плану діяльності, який охоплює певний період часу і являється способом досягнення поставлених стратегічних цілей. Не залежно від стадії життєвого циклу управлінський персонал будь-якого банку має приймати управлінські рішення стосовно визначення оптимального рівня ліквідності своїх активів, оскільки з однієї сторони недостатня ліквідність активів може призвести як до незбалансованості так і до банкрутства, а з іншої їх збитковий обсяг може призвести до зниження рентабельності.

Список літератури:

1. Литвинюк О.В. Методологічні засади інтегральної оцінки фінансової стійкості банківської системи України на основі якості управління активами та пасивами. / Литвинюк О.В. // Економічний форум №2/2014, Луцьк, 2014- 209-214с.
2. Кулаков А.Е. Управление активами и пасивами банка: Практическое пособие / Кулаков А.Е. –М: Издательская группа «БДЦ- пресс»,2004 - 256с.
3. Литвинюк О.В. Концептуальні засади формування фінансової моделі банку як основної складової процесу управління активами та пасивами банку / Литвинюк О.В., Жердецька Л.В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки», Випуск 9/2014.

Зоряна ЛОБОДИНА

Тернопільський національний економічний університет

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЛАНУВАННЯ ВИДАТКІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНОЇ РЕФОРМИ

Планування видатків бюджетів як один із методів механізму реалізації бюджетної політики на місцевому рівні охоплює такі стадії бюджетного процесу як складання проекту місцевого бюджету, розгляд і прийняття рішення про місцевий бюджет та базується на принципах бюджетного унітаризму.

У процесі планування видатків місцевого бюджету визначаються напрямки використання бюджетних ресурсів з урахуванням стратегічних орієнтирів розвитку, закріплених у Програмі соціально-економічного та культурного розвитку адміністративної території на відповідний рік.

Дослідження практики планування видатків місцевих бюджетів в Україні до впровадження у 2015 році реформи міжбюджетних відносин дало підстави констатувати, що у Бюджетному кодексі України та інших правових актах основна увага приділялася механізму планування видатків місцевих бюджетів, які враховувалися при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим. Розрахунки видатків здійснювалися за єдиними підходами для усіх місцевих бюджетів – з урахуванням фінансових нормативів бюджетної забезпеченості у розрахунку на одного одержувача послуг: на жителя (управління, охорона здоров'я, культура і мистецтво, фізична культура і спорт, соціальні програми стосовно сім'ї, жінок, молоді та дітей), дитину або учня (освіта), одержувача соціальних послуг (соціальний захист та соціальне забезпечення).

Зміна складу, видів міжбюджетних трансфертів, порядку їх розрахунку та надання, вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів у процесі реалізації бюджетної реформи обумовили доцільність вилучення із Бюджетного кодексу України положень щодо поділу видатків на такі, які враховуються та такі, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим. Тому діюча раніше методика планування видатків місцевих бюджетів частково втратила свою актуальність, а нова – ще не повністю розроблена, а, отже, не дає змоги у повній мірі оцінити переваги реформи у напрямку децентралізації державних фінансів.

Незважаючи на те, що у 2015 році з державного бюджету місцевим будуть надаватися